

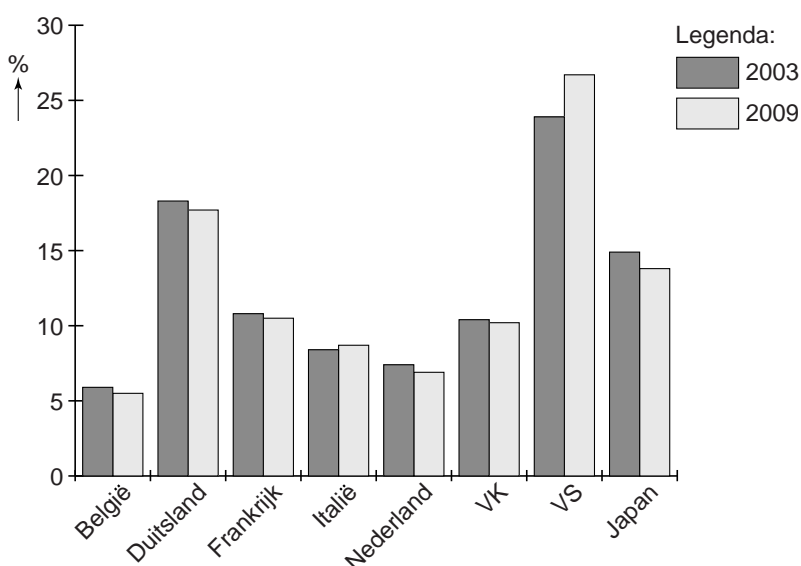
Opgave 5

Loonmatiging goed voor export?

Veelal wordt aangenomen dat loonmatiging in een land leidt tot een daling van de arbeidskosten per eenheid product in dat land vergeleken met andere landen. Dit kan leiden tot verbetering van de concurrentiepositie en daardoor tot een groei van het exportaandeel van dat land. Studies over dit veronderstelde negatieve verband tussen arbeidskosten en exportaandeel hebben laten zien dat dit verband niet altijd kan worden aangetoond. Volgens een analist is deze constatering een ondersteuning voor zijn stelling dat behalve arbeidskosten andere factoren, zoals bijvoorbeeld innovatie en kwaliteit, bepalend zijn voor de exportprestaties van een land.

exportaandeel

(export van een land als % van de totale export van de genoemde acht landen)

relatieve ontwikkeling arbeidskosten per eenheid product (2009 vergeleken met 2003) in procentpunten ten opzichte van het gemiddelde van de acht landen

België	Duitsland	Frankrijk	Italië	Nederland	Verenigd Koninkrijk (VK)	Verenigde Staten van Amerika (VS)	Japan
-1,5	-1,5	-1,9	-3,7	-1,4	+1,1	+1,9	+2,5

Toelichting:

Bijvoorbeeld: Nederland -1,4 wil zeggen dat de arbeidskosten per eenheid product in Nederland 1,4 procentpunt minder gestegen zijn dan de gemiddelde stijging in de genoemde acht landen.

Eindexamen vwo economie bezem 2014-I

havovwo.nl

- Tussen 2003 en 2009 bedroeg in de genoemde acht landen de gemiddelde stijging van de arbeidskosten per eenheid product 18%.
- 2p **16** Bereken hoeveel procent de arbeidskosten per eenheid product in Nederland tussen 2003 en 2009 gedaald zijn ten opzichte van de VS.
- 2p **17** Onder welke voorwaarde kan een stijging van de arbeidskosten per werknemer toch gepaard gaan met een daling van de arbeidskosten per eenheid product?
- 2p **18** In welke landen is er volgens de tabel en de figuur wel sprake van het genoemde negatieve verband tussen arbeidskosten en het exportaandeel? Verklaar het antwoord.
- 2p **19** Leg uit hoe loonmatiging zowel proces- als productinnovatie kan afremmen.